

කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදන ක්‍රම

කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය ක්‍රම කිපයක් යටතේ සිදු කළ හැකිය. මෙම ක්‍රම එකිනෙකට වෙනස් වන අතර ඒ එක් එක් ක්‍රමයේ විවිධ වැදගත්කම් මෙන්ම ගැටළු ද දක්නට ලැබේ. මේ නිසා කාර්යක්ෂම කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය සඳහා පහසු, ලාභදායී හා ඉක්මණින් කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය කළ හැකි ක්‍රම අනුගමනය කිරීම වැදගත්ය. එසේ නැතහොත්, කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය පහසු නොවන අතර, ලාභදායීද නොවේ. එසේම සාර්ථක ක්‍රම අනුගමනය නොකිරීම තුළින් කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය සඳහා වැඩි කාලයක් මෙන්ම ග්‍රමයක් ද වැය වේ.

ප්‍රධාන කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදන ක්‍රම

- ගොඩ ක්‍රමය
- වල ක්‍රමය
- කෝටුරාම ක්‍රමය
- බැරල් ක්‍රමය

ගොඩ ක්‍රමය

ගොඩ ක්‍රමය කොම්පෝස්ට් නිපදවීමේදී අනුගමනය කළ යුතු වැදගත්ම ක්‍රමය ලෙස සැලකේ. වෙනත් ක්‍රම හා සැසඳීමේදී මෙහි ප්‍රයෝජන ගතණාවක් දක්නට ලැබේ.

ගොඩ ක්‍රමයේ වාසි

- පහසුම ක්‍රමය වේ.
- ඉක්මණින් දිරාපත් වීම සිදුවේ
- නොදැන් වාතාශ්‍රය ලබාදීමට හැකිවේ
- ප්‍රගස්තූ තෙතමනයක් පවත්වා ගැනීමට හැකි වේ
- පෙරලීමට පහසු වේ

- නිෂ්පාදනය කරනු ලබන කොම්පෝස්ට් වලට පස් හෝ වැලි මිශ්‍ර වීම අවම වේ
- මහා පරිමාණයේ කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනයට සුදුසුම ක්‍රමය වේ
- කුඩා පරිමාණයේ නිෂ්පාදන සඳහා ද සුදුසු වේ
- සියළුම වාණිජ කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදකයින් අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රමය වේ
- දිරාපත් වීම බොහෝ විට සාර්ථකව මෙන්ම ඒකාකාරීව සිදු වේ
- මැස්සන් ඇති වීම හා දුගඳක් නැමීම වැනි ගැටළු ඇති නොවේ

මේ නිසා කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනයේ සාර්ථකත්වය සඳහා කරුණු ගණනාවක් නිසා පහසු, ලාභදායී හා සාර්ථක ක්‍රමය වන ගොඩ ක්‍රමය අනුගමනය කිරීම වැදගත්ය.

ගොඩ ක්‍රමයේදී නිපදවන ගොඩේ ප්‍රමාණය අමුද්‍රව්‍ය සුලභතාවය මත වෙනස් කරගත හැකිය.

ගොඩ ක්‍රමයේදී දිරාපත් වීම නොදැන් සිදු වීමට ගොඩේ පළල වැඩි කර ගැනීම නොකළ යුතුය. එසේම, ගොඩේ උස වැඩි කර ගැනීමෙන් ගොඩේ විවිධ ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීමේදී අපහසුතා ඇති වේ. නමුත් ගොඩේ දිග අමුද්‍රව්‍ය සුලභතාවය මත වෙනස් කරගත හැකිය. එය නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට එතරම් බලනොපානු ඇත.

වල ක්‍රමය

ග්‍රාමීයව කොම්පෝස්ට් නිපදවා ගැනීමේදී සමහර ගොවීන් මෙම ක්‍රමය අනුගමනය කරනු ලැබේ. එසේම ගෙවතු ආශ්‍රිතව ද බොහෝ විට වල ක්‍රමය උපයෝගී කර ගනු ලබන බව දැකගත හැකි වේ. කෙසේ නමුත්, මෙය ගොඩ ක්‍රමය හා සැසඳීමේදී සාර්ථක ක්‍රමයක් ලෙස නොසැලකේ. මෙම ක්‍රමයේ විවිධ ගැටළු දක්නට ලැබේ.

වල ක්‍රමයේ අවාසි

- වලක් සැකසීමට අධික ග්‍රමයක් වැය වේ
- මෙය විශදම් අධික ක්‍රමයකි
- දිරාපත් වීමට වැඩි කාලයක් ගත වේ
- නොදැන් වාතාශ්‍රය නොලැබේ
- වර්ෂා කාලයේදී වලේ අධික ලෙස ජලය එකතුවීම සිදුවේ

- ප්‍රගස්ට් තෙතමනයක් පවත්වා ගැනීමට අපහසුය
- මෙම ක්‍රමයේදී පෙරලීම අපහසුය
- මහා පරිමාණයේ කොම්පෝස්ට් නිපදවීමට සුදුසු ක්‍රමයක් නොවේ
- වැඩි කොම්පෝස්ට් ප්‍රමාණයක් නිපදවා ගත නොහැකි වේ
- වාණිජ කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදකයින් අනුගමනය නොකරන ක්‍රමය කි
- නිෂ්පාදනය කරනු ලබන කොම්පෝස්ට් බොහෝ අවස්ථා වලදී නොදැන් දිරාපත් නොවී පවතින අතර දිරාපත් නොවූ කොටස් ද අන්තර්ගත වේ
- නිෂ්පාදනය කරනු ලබන කොම්පෝස්ට්වල සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් පස් හා වැලි අන්තර්ගත වේ
- දුගඳක් ඇතිවීම හා මැස්සන් ඇතිවීම බොහෝ විට දක්නට ලැබේ
- වර්ෂාව වැඩි තෙත් කලපය වැනි ප්‍රදේශ වලට සුදුසු නොවේ

මෙම හේතු නිසා කොම්පෝස්ට් නිපදවීමේදී වල ක්‍රමය එතරම් සාර්ථක ක්‍රමයක් ලෙස නොසැලකේ

කෝටු රාමු ක්‍රමය

කෝටු රාමු ක්‍රමය බොහෝ විට කුඩා ගොවිපල වල හෝ ගෙවතු වල භාවිතා කරන ක්‍රමයකි. දිනපතා අපද්‍රව්‍ය එකතුවන ගොවිපල වල හෝ ගෙවතු වලට කුඩා ප්‍රමාණයෙන් කොම්පෝස්ට් නිපදවා ගැනීමට පමණක් මෙම ක්‍රමය භාවිතා කල හැකිය

කෝටු රාමු ක්‍රමයේ වාසි

- වාතාශ්‍රය නොදැන් ලැබීම
- දුගඳක් ඇතිවීම හා මැස්සන් ඇති නොවීම

මෙම ක්‍රමය කුඩා ගොවිපලවලට හා ගෙවතු වලට තම අවශ්‍යතාවය මත කොම්පෝස්ට් නිපදවා ගැනීමට අනුගමනය කළ හැකිය. මෙහි ඇති ප්‍රධාන වාසිය නම් දිනපතා අපද්‍රව්‍ය ජනිත වන ස්ථාන සඳහා එම අමුද්‍රව්‍ය ඒ ඒ අවස්ථාවේදීම කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය සඳහා භාවිතා කිරීමට ඇති හැකියාවයි.

කෝටු රාමු ක්‍රමයේ අවාසි

- ගෙවතු වලට හා කුඩා ගොවිපලවලට පමණක් සුදුසු වේ
- කෝටු මගින් රාමුව සෑදීමට වැඩි ශ්‍රමයක් වැය වේ
- මෙහි නිෂ්පාදනය කල හැකි කොම්පෝස්ට් ප්‍රමාණය සීමා සහිතය
- නිරන්තරයෙන් මෙය වාතයට නිරාවරණය වී ඇති නිසා වර්ෂාවට හසුවීම හා විසලීම සිදුවේ
- මෙම ක්‍රමයේ කොම්පෝස්ට් නිපදවීමට අධික කාලයක් ගතවේ
- ක්‍රමානුකූලව තට්ටු තැන්පත් නොකිරීම නිසා දිරාපත් වීම හොදින් සිදු නොවේ
- වාතයට හා වර්ෂාවට නිරාවරණය වීම නිසා කොම්පෝස්ට් හි පෝෂ්‍ය පදාර්ථ ප්‍රමාණය බොහෝ විට අපතේ යාම සිදුවේ
- කෝටු රාමු ක්‍රමයේදී තෙතමනය ආරක්ෂා කර ගැනීම අපහසුය
- මෙහිදී අමුද්‍රව්‍ය පෙරලීමකට භාජනය කරනු නොලබන නිසා දිරාපත් වීමට වැඩි කාලයක් ගත වේ
- කාලයක් ගත වීමෙන් කෝටු දිරාපත් වීම සිදුවේ
- නිෂ්පාදනය කල පොහොර පිටතට ගැනීමද අපහසු වේ

බැරල් ක්‍රමය

බැරල් ක්‍රමය කුඩා පරිමාණයේ ගෙවතු වල කොම්පෝස්ට් නිපදවා ගැනීමට යොදාගත හැකි ක්‍රමයකි. මෙය විශේෂයෙන් නාගරික පරිසරයක සිමිත අමුද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයක් හා ඉඩ ප්‍රමාණයක් ඇති පෙදෙසකට යෝග්‍ය වේ. කෙසේ නමුත් වැඩි ප්‍රමාණ වලින් කොම්පෝස්ට් නිපදවීමට මෙය සුදුසු ක්‍රමයක් නොවේ. මේ සඳහා සිමෙන්ති, යකඩ හා ප්ලාස්ටික් බැරල් භාවිතා කරනු ලැබේ. මෙම ක්‍රමයේ වාතාශ්‍රය සඳහා බැරල්හි බඳේ සිදුරු සාදනු ලබන අතර, එමගින් දිරාපත්වීම ඉක්මන් කළ හැකිය.

බැරල් ක්‍රමයේ වාසි

- දිනපතා ගෙදර දෙවේ එකතුවන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අවස්ථාවක් උදව්වේ
- ගෙවත්තේ එකතුවන අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කර ගැනීමට උපයෝගී කරගත හැකිය
- මෙම ක්‍රමයේදී වාතාශ්‍රය හොදින් ලබාදීමට හා තෙතමනය ආරක්ෂා කර ගැනීමට පහසු වේ

බැරල් ක්‍රමයේ අවාසි

- අමුද්‍රව්‍ය සිමිත ප්‍රමාණයක් ඇති ගෙවත්තකට පමණක් යෝග්‍ය ක්‍රමයකි.
- මෙම ක්‍රමයේ භාවිතා කරනු ලබන බැරල් සඳහා සැලකිය යුතු වියදමක් දැරීමට සිදු වේ
- මෙහිදී අමුද්‍රව්‍ය පෙරලීමකට භාජනය කරනු නොලබන නිසා දිරාපත් වීමට වැඩි කාලයක් ගත වේ
- මෙහිදී නිපදවා ගතහැකි කොම්පෝස්ට් ප්‍රමාණය සීමාසහිතය

සැකසුම:
 ආචාර්ය ජේ.ඩී. ආමරේගේ විජේවර්ධන,
 නියෝජ්‍ය කෘෂිකම් ආධ්‍යක්ෂ (පර්යේෂණ)
 පුරාණමය කෘෂිකම් පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය,
 මාතලේ, ශ්‍රී ලංකාව (වි.සබ්)
 දුරකථන අංක: 031-2299625
 031-2299805
 ෆැක්ස්: 031-2299707
 ඊ මේල්: Wijehemo@yahoo.com

කෘෂිකම් සංවර්ධන හා ආරාමිකරණ ජාතික අමාත්‍යාංශයේ කෘෂිකර්ම ප්‍රවර්ධන අංශයේ නිෂ්පාදනය සහ නැවතනය දුර් ගැඹුණුවේ වැඩසටහන අනුග්‍රහණයයි.

"අපි වචන - රට නඟමු"

කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය - 3

කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදන ක්‍රම

කෘෂිකම් දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශනයකි.